

משולחנו...

ינואר 2018 בבית הפלמ"ח

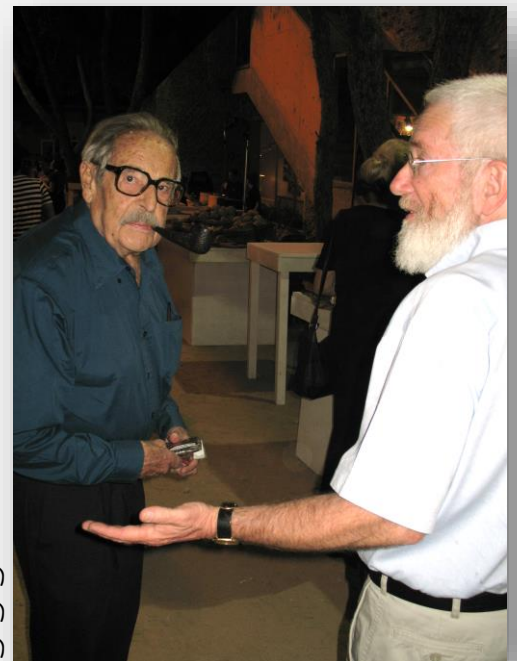
החודש ביקרו בבית הפלמ"ח 6,447 מבקרות ומבקרים.

במהלך החודש ציינו 87 שנה לנפילת מחלקת הל"ה, אירחון יום עיון למורי דרך ונערך סיור בעקבות נרטיבים לסטודנטים מאוניברסיטת תל אביב.

בסוף החודש, ט"ו בשבט, ה-31/1/18, נפרדה מדינת ישראל מחיים גורי. לוחם פלמ"ח, יוצר ומשורר, מעמודי התווך של דור הפלמ"ח. גורי הלך לעולמו בגיל 94 בביתו שבירושלים. אנו מקדישים לו עלון זה - סיפורים, שירים ותמונות.

להקת חיל חינוך הגיעה לבית הפלמ"ח, לשיר את "שיר הרעות" יחד עם הפלמ"חניקים המתנדבים במוזיאון. לצפייה לחצו על התמונה

חיים גורי וזאב לכיש, מנהל בית הפלמ"ח, באירוע חנוכת אולם "מלווי השירות", בשנת 2008.

החודש ציינו 70 שנה ליציאת מחלקת הל"ה ולנפילתה בגוש עציון

ליום העיון שהתקיים באולם "מלווי השיירות" בבית הפלמ"ח הגיעו תלמידי כיתות י"א מבית"ס אורט שומרון בבנימינה. במהלך היום פגשו התלמידים את צביקה זמיר, מפקד הגדוד השישי במלחמת העצמאות, ששלח את מחלקת הל"ה למשימה בינואר 1948. כמו כן, סיירו התלמידים בתצוגת "מסע פלמ"ח", וביקרו ב"אוצר התמונות", שם נפגשו עם הפלמ"חניקים המתנדבים לשיחה אישית.

בתמונה: צביקה זמיר וזאב לכיש, מנהל בית הפלמ"ח, על רקע כותרות עיתון "דבר" יום לאחר נפילת המחלקה.

כך סיפר צביקה לתלמידים:

"היינו מעטי מעט. אמרתי: 'אם אתם רוצים, תשחררו אותי מהדרך לירושלים ואנחנו נצא לכפר עציון. אני לא יכול לעשות את שתי המשימות האלה יחד'. היינו אחראים לאבטחת הכביש. אז אמרו לי: 'עזוב, אל תשלח מחלקה, תשלח חצי מחלקה. חצי מחלקה שנייה תבוא מחי"ש'..."

"...בלילה דני החליט לצעוד. הם היו עייפים. במקום לצאת ב-19:00-20:00, הוא יצא ב-21:30-22:00. הוא לא היה מוכן להישאר. אני אומר בשמו, הוא לא אמר לי אבל אני הכרתי את דני. 'אם אני אשאר פה את היום הזה ותהיה התקפה על כפר עציון ואנחנו לא הגענו, אני מעלתי בתפקיד שהוטל עלי'. והוא יצא לדרך, והוא הלך בדרך, והוא הותקף בדרך. וה-35 נלחמו על נפשם עד הלוחם האחרון. לכפר עציון הם לא הגיעו. זאת דוגמת מופת לקבוצת מתנדבים, פלמ"חניקים ואנשי חי"ש, שהלכו בשליחות לאומית שאין גדולה וחשובה ממנה ונלחמו עד הכדור האחרון."

בתמונה: צביקה זמיר יחד עם זאב, מנהל בית הפלמ"ח, שירי, רכזת ההדרכה של הבית, וקצינה נרגשת שהגיעה עם חייליה לסיוור.

זכר המשורר

נפרדים מגורי

על השיר: את השיר כתב גורי לאחר נפילת מחלקת הל"ה, בזמן ששהה בפראג, כמפקד קורס צניחה.

הנה מטלות גופותינו

לדני וחבריו

ראה, הנה מטלות גופותינו שורה ארקה ארקה.
פגינו שנה. המות נשקף מעינינו. איננו נושמים.
בכים גזוהות אחרונים והערב צונח בקר.
ראה, לא נקום להלף בדרכים לאורה של שקיעה וחוקה.
לא נאהב, לא נרעיד מיתרים בצלילים עגבים ודמומים,
לא נשאג בבגדים עת הרוח עוברת ביער.

ראה, אמותינו שחוחות ושוחקות, ורעינו חונקים את בכים,
ומפץ רמונים מקרוב ודלקה ואותות מכשירים סערה!
האמנם תטמינונו קעת?
הן נקום, והגחנו שנית כמו אז, נשכנו שנית לתחייה.
גדדה אגמים וגדולים ואצים לעורה,
כי הכל בקרבנו עוד חי ושוץ בעורקים ולוהט.

לא בגדנו. ראה, נשקנו צמוד ומרקן בדורים, אשפתנו ריקה.
הוא זוכר מלותינו עד תום. עוד קניו לוחטים
ודמנו מתו בשבילים שעל-שעל.
עשינו ככל שנוכל, עד נפל האחרון ולא קם.
האמנם נאשם אם נותרנו עם ערב מתים
ושפתנו צמודות אל אדמת הסלעים הקשה?

ראה, איזה לילה גדול ורחב.
ראה, פריחת כוכבים במחשך.
ניחוחי אגנים. תקברונו קעת, ורגבי העפר על פגינו.
פה הפיל סמור, תפירות, פה כלנו יחדו.
יום חדש, אל תשכח! אל תשכח!
כי נשאנו שמך, עד המות עצם את עינינו.

הנה מטלות גופותינו, שורה ארקה, ואיננו נושמים.
אף הרוח עזה בהרים ונושמת.
והבקר נוזל, וזריחת השללים רוננה.
עוד נשוב, נפגש, נחזר בפרחים אדמים.
תכירונו מיד, זו "מחלקת החר" האלמת.
אז נפרח. עת תדם בהרים זעקת ירייה אחרונה.

על השיר: מתוך: השירים כרך ג' – שירים מאוחרים (2012). גורי מוכיר לנו צד נוסף בסוגיית הנרטיבים.

סיור נרטיבים

סטודנטים לתואר שני למנהל חינוכי באוניברסיטת תל-אביב הגיעו לבית הפלמ"ח כחלק מסיור נרטיבים. הסיור במוזיאון כלל את תצוגת "מסע פלמ"ח" והדרכה בתערוכות המתחלפות בבית. לאחר הביקור, המשיכו הסטודנטים יחד עם מג'דלין ביידס ילידת הכפר הערבי שיח' מואניס לסיור בעקבות הזיכרונות האבודים שלה.

שיח' מואניס היה הכפר הערבי שעל אדמותיו שוכנת היום אוניברסיטת תל אביב וגם בית הפלמ"ח.

הכפר הערבי שיח' מואניס

הרעים

היינו רעים, יאמרו,
באים מן האזור.
היינו קשים, יאמרו,
באים מן הצעוק והכעור.

והצדיקים יתבכו בספר הזכיות.
ואנחנו, להבדיל, בספר הככיות.

ציפים נבוא, צחוני זעה,
חמוצי בגדים,
וגרם על אכן.
נהיה במומתים.
עד שיעירונו בקעיטה קלה,
כי באו העדים.

ומי שלא חטא הוא יידה בנו אכן
לגל-עד הנצער עלינו ביום דין.

חכל. נסינו לעשות גם את הטוב
בעיני אדני
וכורים לי מקרים אחדים.

משמאל לימין: יוסקיה יריב, חיים גורי ועוזי נרקיס

יום עיון למורי דרך

החודש נערך בבית הפלמ"ח, בשיתוף עם משרד התיירות, יום עיון למורי דרך תחת הכותרת -

"70 שנה למלחמת העצמאות – מבט נוסף"

במהלך היום שמעו מורי הדרך מספר הרצאות. יואב רגב הרצה על הפלמ"ח במהלך המלחמה, אלוף (מיל') שייקה גביש סיפר על הקרב הגדודי הראשון באור יום – קרב משמר העמק, בו השתתף. כמו כן הגיעו להרצות פרופ' חגי ארליך, שסיפר על ערביי ארץ-ישראל ומדינות ערב לקראת מלחמת העצמאות, ד"ר מרדכי נאור על פוליטיקאים ותרבות במלחמה, ופרופ' מעוז עזריהו, שהרצה על בתי הקברות של הנופלים במלחמה.

יואב רגב סיפר בהרצאתו על פעולת התגמול בסעסע, לאחר נפילת מחלקת הל"ה. הפעולה בוצעה ע"י 2 מחלקות פלמ"ח, כדי להוכיח את יכולתם של ההגנה והפלמ"ח לחדור לעומק שטחו של האויב. חברה מהכשרת עין גב זכרה, ש"כאשר חזרו הבחורים מהפשיטה הארוכה על סעסע, לפנות בוקר, התעכבו וקטפו פרחים לבנות".

ד"ר מרדכי נאור בהרצאה

פרופ' מעוז עזריהו סיפר שעד שנת 1956 עוד הכינו את הכריות למצבות לבתי העלמין בהרי ירושלים. אף מחצבה לא עמדה בקצב של 250 לחודש.

בול שיצא בסדרת הבולים של יום העצמאות הרביעי למדינת ישראל, 1952

זכר המשורר

נפרדים מגורי

על השיר: מתוך: השירים כרך א (1998). אותה ארץ עליה גורי כותב, היא שמורי הדרך אמונים על ההדרכה בה.

שבוי

אֶרֶץ הַהָרִים הַקִּיפָה אֶת חַיִּי,
שְׁבוּי אֲנִי.

תְּאֵנִים, רְמוֹן, פְּרָמִי זֵית שָׁמֶן.
סֵלַע הַמּוֹלִיד אֶת כָּל הָאֲרָנִים.
אֲדַמַּת הַסֶּרֶשׁ הַקְדוּמָה נִינַת הַשָּׁמֶשׁ.

בְּצֵל גְּדֵרוֹת צֶבֶר נוֹלְדוּ הָרְנָנִים,
עָלוּ בָהֶר, פָּנוּ מִזְרָחָה עַד חוֹמַת הַקְּדָם.

לְחַשְׁתִּי: אֶרֶץ הַשָּׁמָמָה. וְהִיא עֲנָתָה: אֲנִי.
קָרְבָה אֵלַי כְּלִילַת אֵימִים וּמִסְעָרָה,
עַד כִּי נִשְׁבַּעְתִּי לָהּ בְּחֶרֶט סִבְיָנִי
עַל אֲכֹן לִבָּהּ, שְׁלֹא תִדְאָג, שְׁלֹא אֶהְיֶה אֲחֶרֶת.

חיים גורי ומנחם (מנדי) מרון
בחטיבת הנגב

עוד מאירועי החודש בבית

החודש הגיעו למוזיאון חניכי שנת השירות של תנועת האיחוד החקלאי, כחלק מתהליך ההכנה שלהם לגיוס למסלול הנח"ל. והנה, בין החניכים והחניכות, הנינה של יגאל אלון! אנחנו התרגשנו לא פחות ממנה...

קציני לוגיסטיקה ביקרו בגח"ל ולאחר מכן פגשו את צבי הפלמ"חניק המתנדב ב"אוצר תמונות הפלמ"ח" ושמעו את סיפורו

המתנדבים שמאחורי הקלעים: דליה פלד וחבצלת רון יחד עם ד"ר אלדד חרובי, אחראי הארכיון. יחד הם מתייקים, מקטלגים ומשמרים את חומרי הנופלים

דבר המשורר

נפרדים מגורי

על השיר: את השיר "אקדמות למספד" כתב גורי לאחר מותו של יגאל אלון בשנת 1980. לפניכם חלק מהשיר.

הלך.
בלא עתו.
לא ככלותו.
נבחר.
מורם בעשותו.
נסיך והוא הטוב.
לחם
בכל החזיתות
ששם
גרשם עמו בספר החיים.
גם בזכותו
נחתם.
לוקח מאחורי הצאן.
דוד ברבבותיו.
שאול בתוגתו,
בדור הזה שנוערי
היו אגדתו.

חיים גורי ויגאל אלון
מתוך: הספרייה הלאומית

אירועי פברואר בבית הפלמ"ח

מאת: **פנינה גרי** ובכיוון: **עדי בלסקי**
 שחקנית: **חני - העמותה לקידום תיאטרון מובחר**
 זוכת פרס היצירה הציונית 2012 על הצגה זו

סיפור אהבה ארץ ישראל

במלאת 70 שנה לנפילת **עלי בן צבי** ז"ל וששת חבריו בשדות קיבוץ "בית קשת", נקיים ערב המוקדש לזכרו של עלי, לכבודם של לוחמי הפלמ"ח ודור העצמאות והוקרה ל**יצחק בן צבי** ז"ל - הנשיא השני של מדינת ישראל, על חייו, פועלו וצניעותו.

עלי - בנם של **רחל ינאית ויצחק בן צבי**, נפל ימים ספורים לפני חתונתו. ארוסתו **פנינה גרי (דרומי)** כתבה וביימה את ההצגה "סיפור אהבה ארץ-ישראל".

במהלך הערב, תועבר הרצאה בנושא "יצחק בן צבי - חייו ופועלו של הנשיא השני" ע"י **ד"ר צבי צמרת** (לשעבר מנכ"ל יד יצחק בן צבי)

האירוע יתקיים ביום נפילתו של עלי ז"ל
ביום שלישי, ה' באדר תשצ"ח, 20.2.18,
בשעה 19.30 באולם "מלווי השיירות"
בבית הפלמ"ח, רחוב חיים לבנון 10, רמת אביב, תל אביב.
פתיחת הדלתות בשעה 19.00.

תקציר ההצגה

"פגישה מקרית מציתה" אהבה ממבט ראשון" בין מרגלית (פנינה גרי-דרומי) לבין עמי (עלי) על רקע האירועים הסוערים של קום המדינה.

ההצגה מרגשת ואינטמיטית שמאירה את הזמן והמקום ומבוססת על סיפור אמיתי אשר נקטע יום לפני החתונה. המפגש עם הסיפור של עלי ז"ל ופנינה, הוא סיפור ארץ-ישראלי וכמו המדינה, הוא חזק, הוא יפה, יש בו הרבה הומור והוא טרגי. זהו הסיפור של כולנו.

מחיר כניסה 50 ₪

להרשמה ולחומנת כרטיסים: tickchak.co.il/1080

לפרטים נוספים: אסף טל 0527777041, אבי רונן 054-670-0789

יחידת המזיאונים

עמותת "דור הפלמ"ח"

"מסביב למדורה" - מועדון התרבות של בית הפלמ"ח

מתכבד להזמין לערב לכבוד ספרם של
אלדד חרובי ויואב רגב

"לנו קוראים המשעל והרוח", פלמ"ח - סיריו ומסעותיו

שיתקים

באולם "מלווי השיירות" בבית הפלמ"ח, רמת-אביב

יום חמישי, ל' שבט תשע"ח, 15 בפברואר 2018 בשעה 19:00
 (יום השנה לפשיטת הפלמ"ח לסעסע במסגרת "מבצע הל"ה")

בתכנית:

- ברכות - אלוף (מיל') ישעיהו גביש - יו"ר עמותת "דור הפלמ"ח"
- ד"ר אלדד חרובי - מנהל ארכיון הפלמ"ח
- על סיריו ומסעות מתקופות שונות - יואב רגב
- אלוף (מיל') מתן וילנאי
- לביא זמיר, מנכ"ל חוגי סיור קק"ל
- בתכנית האומנותית - הזמרת רונית אופיר בליווי אלונה טור-אל
- מנחה - תא"ל (מיל') - אסף סלע

הכניסה חופשית, אך מחייבת תיאום מראש

דרך דוא"ל של "דור ההמשך", Palmach.org@gmail.com

או בטלפון 052-3878579

משרד התרבות והספורט

ספית יהודה דוד
www.idekel.co.il

המנהל לשימור

אתרים - המגזין: יום עיון בנושא נופי תרבות

יום שני, ד' באדר תשע"ח, 19 בפברואר 2018
 בין השעות 16:00-18:30

מוזאון בית הפלמ"ח, רחוב חיים לבנון 10,
 רמת אביב, תל אביב

על סדר היום:

16:00 התכנסות וסיור מודרך במוזאון בית הפלמ"ח

16:45 ברכות ודברים לזכרו של פרופ' סעדיה מנדל מר בועז דקל, יו"ר ספריית יהודה דקל

מר עמרי שלמון, מנכ"ל המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל

אד"ר גבריאל קרטס, יו"ר ועדת תכנון, המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל,

נופי תרבות ושימור תרבות מקומית - עם סעדיה במרחבי סיני

אתנחתא מוזיקלית

17:10 **אתרים - המגזין ותורמותו לדרכה ולפעילותה של המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל**

פרופ' עירית עמית-כהן, חברת הוועד המנהל של המועצה, יו"ר איקומוס ישראל, ראש תחום שימור ופיתוח נוף נכסי תרבות במחלקה לניאוגרפיה וסביבה, אוניברסיטת בר-אילן

17:30 "נוף" - תמורות בהגדרה ובמשמעות התכנונית

פרופ' אדריכל מייק טרנר, קתדרת אונסקו ללימודי עיצוב אורבני ושימור, בצלאל, אקדמיה לאמנות ועיצוב, ירושלים

17:50 **עקבותיהם של שמשון, ישו וריש לקיש בח' חוקוק**

גב' יעל אלף, מתכננת שימור ברשות העתיקות, המחלקה לניאוגרפיה וסביבה, אוניברסיטת בר-אילן

18:10 **תכנון וממשק של מפגשים בין שטחים פתוחים למרקם הבנוי בראייה אזורית - מחוז חיפה**

מר איתמר בן דוד, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

18:30 סיום משוער

המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל ממומנת על ידי ממשלת ישראל

נא לאשר השתתפות בדוא"ל: shimur@netvision.net.il

אור, מדריכה חיילת במוזיאון, סיימה החודש שנתיים של שירות.

נערכה לכבודה פריסת פרידה מכל הצוות, חולקו מתנות וכולם התרגשו מהברכות.

בתמונה – אור לפני ההדרכה האחרונה שלה, מחזיקה את החפצים החשובים ביותר לכל מדריך – פנס לתצוגה ומכשיר תרגום לתיירים! מדריכה למופת, נתגעגע.

לקראת ט"ו בשבט, החלטנו לערוך נטיעות גם בבית הפלמ"ח! הבאנו כלים והתחלנו לעבוד.

בתמונה: זאב לכיש, מנהל בית הפלמ"ח, בתמונת א.ד. גורדון שלא היינו יכולים שלא לשתף. חלוציות כבר אמרנו?!

